

Lingvistica textului ca hermeneutică a sensului. O aplicație din perspectivă coșeriană

Monica TIMOFTE¹

Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România
monica.timofte@litere.usv.ro

Abstract: In this paper we aim to adequately resolve a semantic dilemma regarding a controversial statement of the sacred text: “All things are lawful for me” (1 Cor 6:12; 1 Cor 10:23). The interpretation of this statement is guided by the five linguistic research principles described by Eugeniu Coșeriu: the principles of objectivity, humanism, tradition, antidogmatism and social responsibility. The exegesis of the biblical text in the light of these principles of linguistics as a science of culture leads us to the conclusion that the principle of freedom in language is never equivalent to a chaotic plurality of hermeneutic possibilities. On the contrary, linguistic freedom – at both ends of a communication process (sender and receiver) – is always circumscribed by some conditionings of a systemic nature that are imposed on the speaker just as the canvas and colors are imposed on the painter (according to the analogy made by the great Moldavian linguist).

Keywords: *linguistic principles, semantic hermeneutics, pragmatic semantics, absolute meaning, relative meaning, pragmatic meaning, context-dependent meaning, the speaker’s communicative intention.*

§1. Cadrul problematic al demersului hermeneutic de față, ghidat de principiile lingvisticii coșeriene, are în vedere două declarații ale sf. apostol Pavel:

1. *Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos;
toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nimic nu trebuie să pună
stăpânire pe mine.*
(1Cor 6:12 VDC)
2. *Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos.
Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate zidesc.*
(1Cor 10:23 VDC)

¹ Monica Timofte is Associate Professor at “Ștefan cel Mare” University of Suceava, Faculty of Letters and Communication Sciences. Main areas of research interest and teaching: contemporary Romanian language (morphology and syntax), cultural communication, text analysis, text linguistics, and Romanian as a second language.

Pentru cititorul de bună credință, textele de mai sus sînt înțelese ca expresie a unei etici superioare: alegem să facem binele nu dintr-o constrîngere din afara noastră, ci din rațiuni idealiste, din convingere. În felul acesta, cititorul *de bona fide* al textului sacru nu observă de obicei problema semantică pe care o pot ridica aceste texte pentru cititorul cîrcotaș, a cărui intenție de lectură nu este să recepteze intenția de comunicare a autorului, ci mai degrabă să caute dileme semantice ca pretexte „biblice” pentru a face ceea ce-i place.

Reputatul lingvist moldovean Eugeniu Coșeriu considera că lingvistica, în sensul său cel mai propriu, este o „hermeneutică a sensului”², astfel încît interpretarea semnificației devine demersul central în analiza textului. Înțelegerea acestui lucru înseamnă, prin urmare, a acorda importanța cuvenită semnificației acestor declarații pauline, care au făcut obiectul unor dispute îndelungate în cultura iudeo-creștină, cu consecințe în transdisciplinaritate. Un demers hermeneutic din perspectivă lingvistică e cu atît mai necesar cu cît *principiul responsabilității sociale* – cel de-a cincilea principiu de cercetare statuat de marele lingvist moldovean – „înseamnă că cercetătorul trebuie să se ocupe de tot ceea ce îl interesează pe vorbitor”. Poate fi o problemă de traducere sau de diferențiere a sensurilor unor cuvinte, sau de editare a unui text etc. Oricare ar fi aceste probleme de limbă, ele privesc practica teoriei lingvistice și căutarea soluțiilor adecvate e bazată pe acest principiu cu care rezonează orice lingvist, și în calitate de „cercetător ideal”, și „ca persoană care are o responsabilitate față de comunitate și față de lumea întreagă”³.

În cazul versetelor citate mai sus, e lesne de remarcat că sensul adjectivului pronominal nehotărît *toate* este contradictoriu cu învățătura explicită a aceluiași apostol din alte locuri ale textului sacru, unde el afirmă că există și lucruri neîngăduite (1Cor 14:34: „...lor nu le este îngăduit să ia cuvîntul ...”; 2Cor 12:4: „cuvinte ... pe cari nu-i este îngăduit unui om să le rostească”). Prin urmare, cum pot fi toate lucrurile îngăduite, din moment ce legea pe care el o înalță (Rom. 7:12) interzice în mod clar multe lucruri?

Mai mult chiar, afirmația problematică din 1Cor. 6:12 deschide o secțiune ce poartă titlul, în unele versiuni românești ale Bibliei, Despre curvie (RMNN)/ Despre desfrîu (NTR). Titlul adăugat de traducător sau editor vizează, desigur, tema pericopei întregi. Însă este evident că lectura v. 12 („Toate îmi sînt îngăduite”) ca incipit al pericopei sună ca o dezlegare la desfrîu, intrînd în contradicție categorică cu argumentația contextuală (v. 9-11; 13-20) împotriva păcatelor trupești și a imoralității de toate tipurile.

§2. Traduceri românești. Premise de analiză și observații preliminare. Avînd în vedere deopotrivă cotextul și contextul întregii Scripturi, care îl pune pe cititor în fața unor limitări de ordin moral superioare

² Coșeriu, Eugeniu, *Lingvistica textului. O introducere în hermeneutica sensului*, ediție îngrijită de Jörn Albrecht, versiune românească și index de Eugen Munteanu și Ana-Maria Prisacaru, postfață de Eugen Munteanu, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013, [=Coșeriu, *Lingvistica textului*].

³ Johannes Kabatek, Adolfo Murguía, „A spune lucrurile așa cum sunt...” *Conversații cu Eugeniu Coșeriu*. Traducere, indici și completări biobibliografice de Adrian Turculeț și Cristina Bleorțu, Iași: Casa Editorială Demiurg, 2017, p. 147, [Kabatek-Murguía, *A spune lucrurile*].

autorității și conștiinței individuale, investigația noastră a urmărit în primă fază clarificarea aparentei inconsecvențe semantice din textul paulin (1Cor 6:12; 1Cor 10:23) comparînd inductiv diferite traduceri românești între ele, în felul arătat mai jos.

1 Corinteni 6,12

Toate mi-s slobode mie, ce nu-mi folosesc toate; toate mi-s slobode, iară eu supt biruita nemurui nu mă dau. (Bălgrad/Alba Iulia 1648)

Toate mi-s slobode, ce nu eu mă voiu birui de vreuna. (BB 1688)

Toate îmi sânt slobode, dar nu toate îmi sânt de folos, toate îmi sânt slobode, ci eu nu voiu să fiu biruit de ceva. (Blaj 1795)

Tóte-mi suntu liertate, ci au nu me voliu învinge de vreuna. (BTC ms)

Toate îmi sunt slobode, dară eu nu voesc a fi învins de nimica. Lucrurile au să-mi fie supuse mie, iară nu eu lucrurilor. (BVS ms)

Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate folosesc. Toate îmi sunt îngăduite, dar eu nu voi fi stăpânit de ceva. (VDCL)

Toate îmi sunt iertate, dar nu toate sunt de folos. Toate îmi sunt iertate, dar nu mă voi lăsa biruit de nimic. (Galaction 1994)

Toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate-mi sunt de folos. Toate-mi sunt îngăduite, dar eu nu voi fi stăpânit de ceva. (Anania 2001)

„Toate îmi sunt îngăduite“ – dar nu toate îmi sunt de folos. „Toate îmi

1 Corinteni 10,23

Toate mi-s slobode, ce nu-mi toate folosesc, toate mi-s slobode, ce nu toate-mi zidesc. (Bălgrad/Alba Iulia 1648)

Toate mi-s slobode, ce nu toate zidesc. (BB 1688)

Toate-mi sânt slobode, ci nu toate-mi folosesc. Toate-mi sânt slobode, ci nu toate zidesc. (BOR: Blaj 1795)

Tóte mi-su liertate sî nu tote zidescu. (BTC ms)

Toate îmi sunt slobode, ci nu toate-mi folosesc. Toate-mi sunt slobode, ci nu toate zidesc. (BVS ms)

Toate sunt îngăduite, dar nu toate folosesc, toate sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. (VDCL)

Toate îmi sunt iertate, dar nu toate îmi folosesc. Toate îmi sunt iertate, dar nu toate întăresc sufletul. (Galaction 1994)

Toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate folosesc. Toate-mi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. (Anania 2001)

„Toate sunt îngăduite“, dar nu toate sunt de folos. „Toate sunt îngăduite“,

sunt îngăduite“ – dar nu voi fi stăpânit de nimic! (NTR)

„Toate îmi sunt îngăduite”, dar nu toate sunt de folos. „Toate îmi sunt îngăduite”, dar nu mă voi lăsa stăpânit de nimic. (BINT09)

„Să știți că, pe acest pământ, Îngăduite, toate-mi sânt. Dar nu tot ce se-ngăduiește Înseamnă că îmi folosește. (BIV2014)

Toate îmi sunt legiuite, dar nu toate sunt de folos; toate îmi sunt legiuite, dar eu nu voi fi adus sub puterea niciunuia. (BTF2015)

Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos; toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nimic nu trebuie să pună stăpânire pe mine. (VDC)

Toate lucrurile îmi sunt permise, dar nu toate îmi sunt utile. Toate îmi sunt permise, dar nimic nu trebuie să devină stăpânul meu. (BVA)

Toate îmi sunt permise, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt permise, dar nu mă voi lăsa stăpânit de nimic. (VBRC)

„Toate îmi sunt permise”, dar nu toate îmi sunt de folos. „Toate îmi sunt permise”, dar nu mă voi lăsa stăpânit de nimic! (NTSBR)

Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos; toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nimic nu trebuie să pună stăpânire pe mine. (EDC100)

„Toate îmi sunt îngăduite”, dar nu toate sunt de folos; „toate îmi sunt îngăduite”, dar nimic să nu pună

dar nu toate consolidează. (NTR)

Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate folosesc; toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. (BINT09)

„Să știți că, pe acest pământ, Îngăduite, toate sânt. Toate mi se îngăduiesc, Însă, nu toate mă zidesc. (BIV2014)

Toate îmi sunt legiuite, dar nu toate sunt de folos. Toate îmi sunt legiuite, dar nu toate edifică. (BTF2015)

Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos. Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. (VDC)

Toate lucrurile sunt permise, dar nu toate sunt utile. Toate sunt permise, dar nu toate edifică (spiritual). (BVA)

Toate sunt permise, dar nu toate sunt de folos. Toate sunt permise, dar nu toate edifică. (VBRC)

„Toate lucrurile sunt permise”, dar nu toate sunt de folos. „Toate lucrurile sunt permise”, dar nu toate zidesc. (NTSBR)

Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos. Toate lucrurile sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. (EDC100)

„Toate îmi sunt îngăduite”, dar nu toate sunt de folos. „Toate îmi sunt îngăduite”, dar nu toate zidesc.

Din compararea celor două versete în traduceri diferite consultate de noi în limba română, am constatat că pentru prima parte a textelor (afirmația problematică în discuție: „Toate lucrurile îmi sînt îngăduite”), variația lingvistică privește traducerea celor două adjective: *toate* și *îngăduite*:

- unele traduceri folosesc pronumele *toate* în locul adjectivului pronominal *toate lucrurile*;
- unele traduceri preferă adjectivul neologic *permise*, în loc de *îngăduite*; în unele traduceri vechi apare arhaismul *slobode* sau *liertate/iertate*, întrebuințat cu sensul etimologic („libere, slobode, îngăduite, permise”⁴); o singură versiune românească a Bibliei folosește lexemul *legiuite* în loc de *îngăduite/permise/slobode/(li)ertate*.

Variația valorii morfologice a cuvîntului *toate* (pronume/adjectiv pronominal nehotărît), la fel cu variația liberă a termenilor sinonimi (*îngăduite, permise, (li)ertate, slobode*) nu pare a aduce o clarificare semantică edificatoare. Inconsecvența dintre *sensul lexical* (*toate... îngăduite*) și *sensul contextual* rămîne nerezolvată, ba chiar frizează absurdul (*toate... legiuite*). Aparenta legitimare a unei categorii semantice nehotărîte (*toate/orice*) pe care o exprimă traducerea aceasta înseamnă implicit legitimare/ dezlegare la orice ne învață instinctele, intrînd în contradicție categorică cu imperativul repetitiv „Să nu” al Decalogului (să nu ucizi, să nu furi etc.) și lăsînd în seama omului aprecierea dacă lucrul îi este sau nu de folos. Evident că o astfel de implicatură exprimă o contradicție logică: textul Sf. Scripturi nu poate declara totul permisibil pentru ca mai apoi să vorbească despre mînia și judecata divină împotriva celor certați cu Legea. Dimpotrivă, dacă premisa hermeneuticii biblice este echivalarea textului sacru cu Logosul adevărat⁵, atunci primul principiu coșerian de cercetare, *principiul obiectivității*, reclamă descoperirea acelei intenții de comunicare ce se impune ca „obiectivitate care este independentă de modificarea produsă de către interpret”⁶ și care în practică se manifestă ca *armonie/ consecvență*⁷ cu întreaga învățătură cristică. În egală măsură, natura textului sacru activează acțiunea celui de-al doilea principiu al hermeneuticii coșeriene, *principiul umanismului*, deoarece omul, ca subiect al activității vorbitoare, are o „cunoaștere intuitivă” despre faptele limbii. „Nu este vorba de ceva ce noi nu știm [...] Aici există o coincidență între ceea ce este *verum et certum*. [...] Prin urmare, trebuie să se arate în ce constă, în realitate, această intuiție [...] este vorba de a transforma *cunoscutul* (das Bekkante) în

⁴ DLR, varianta anastatică digitală, p. 455-456. s.v. *ierta*. (<https://dlr1.solirom.ro/>).

⁵ Pentru particularitatea unică a stilului religios, constînd în identificarea Cuvîntului scris cu Adevărul/ Cuvîntul întrupat, vezi Timofte, Monica (2016), *Stereotipia comentariului incident de conformitate în stilul biblic-religios. Conținut, geneză, funcții*, în Meridian Critic – Analele Universității “Ștefan cel Mare” Suceava, Seria Filologie (ISSN 2069-6787), tomul 26, nr. 1, p. 103 -106.

⁶ Kabatek-Murguía, *A spune lucrurile*, p. 139.

⁷ Pentru principiul armoniei interne/ al consecvenței, vezi Timofte, Monica (2016), *Stereotipia comentariului incident de conformitate în stilul biblic-religios. Conținut, geneză, funcții*, în Meridian Critic – Analele Universității “Ștefan cel Mare” Suceava, Seria Filologie (ISSN 2069-6787), tomul 26, nr. 1, p. 105-106.

ceea ce este *recunoscut* (das *Erkannte*).”⁸ În cazul, însă, că alcătuirea schizoidă a structurii psiho-spirituale a omului⁹ face ca intuiția cu privire la interpretarea unor fapte de limbă să fie confuză și contradictorie (așa cum se poate întâmpla în cazul de față), cercetătorul are datoria de „a arăta că era o iluzie cunoașterea intuitivă, că era vorba de altceva și nu de ceea ce am crezut [...] este vorba despre faptul de a transforma *cognitio confusa* într-o *cognitio distincta et adaequata*.”¹⁰

§3. Traduceri internaționale. Observații și ipoteze de lucru.

Prin urmare, ce înseamnă că „Toate lucrurile îmi sunt îngăduite”? Traducerile biblice străine redau în mod variat afirmația acesta.

1. Unele redau același sens cu cel din traduceri românești:

All things are lawful (unto me/ for me) - KJ21, ASV, BRG, DARBY, DRA, GNV, JUB, KJV, AKJV, LSB, NASB1995, NKJV, NMB, RGT, YLT
Everything is permissible for me – AMP, AMPC, ISV
All things are permitted for me - LEB, NASB
I have the freedom to do anything – CEB
I am free to do anything I want – WE
I am allowed to do all things – NLV
I can do anything I want to – TLB
Ich habe alles Macht – LUTH1545
Alles ist mir erlaubt – SCH1951, SCH2000
Tout m'est permis – BDS, LSG, NEG1979, SG21
Todas las cosas me son lícitas – LBLA, JBS, NBLA, RVA-2015, RVR1960/1977/1995, RVA, SRV-BRG
Todo me está permitido – RVC
Ogni cosa mi è lecita – LND, NR1994, NR2006
Todas as coisas me são lícitas – ARC
Omnia mihi licent – VULGATE
Πάντα μοι ἔξεστιν – SBLGNT

2. Multe alte traduceri – la fel cu cinci din versiunile românești consultate de noi (NTR, BINT09, NTSBR, EDC100, EDCR) – așază afirmația între ghilimele, indicând că Pavel citează o afirmație străină (eretică), pe care o respinge:

“All things are lawful” (to / for me) – DLNT, ESV, ESVUK, MEV, MOUNCE,
NCB, NRSVA, NRSVACE, NRSVCE, NET, NTFE, RSV, RSVCE, WEB
“Everything is lawful for me” – NABRE
“Everything is permissible for me” – CSB, CSBA, HCSB
“Everything is permitted for me” – TLV

⁸ Kabatek-Murguía, *A spune lucrurile*, p. 143-144.

⁹ Cf. *Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel* cap. 7, v. 21-25.

¹⁰ Kabatek-Murguía, *A spune lucrurile*, p. 144.

“All things are permitted for me” – EHV, NRSVUE
 “I am allowed to do all things” – EXB, ICB, NCV
 “I’m allowed to do anything” – GNT
 “Es ist alles erlaubt” – HOF
 “Alles ist mir erlaubt!” – NGU-DE
 “Todo me está permitido” – NBV, NVI, CST, BLP, BLPH
 “Se me permite hacer cualquier cosa” – NTV
 “Soy libre de hacer lo que quiera” – DHH, PDT, TLA
 “Tutto mi è lecito!” – BDG, CEI
 “Posso fazer todas as coisas que eu quiser” – VFL
 “Tudo me é permitido” – NVT, NVI-PT, OL

3. Alte traduceri adaugă comentarii auctoriale la citarea cu ghilimele, întărind astfel contrastul dintre afirmația citată și poziția autorului față de ea:

You say: “For me, everything is permitted”? – CJB
 You say, “I am allowed to do anything” – NLT, ERV
 Some of you say, “We can do anything we want to” – CEV
 Some of you believers may say, ‘I am free to do anything that I want to do.’ – EASY
 (Some of) you say, “I have the right to do anything.” NIRV, NIV, NIVUK
 Someone may say, “I’m allowed to do anything,” – GW, NOG
 Someone will say, “I am allowed to do anything.” – GNT
 I can hear some of you saying, “For me, all things are permitted.” VOICE
 Alguém vai dizer: “Eu posso fazer tudo o que quero.” – NTLH

Așezarea afirmației între ghilimele coincide cu interpretarea majorității comentatorilor¹¹ de astăzi, potrivit cărora, în acest pasaj există sloganuri pe care ap. Pavel le citează ca strategie de structurare a argumentației retorice. Așadar, ca răspuns la libertinismul păcătos al corintenilor, Pavel citează sloganurile pe care ei le foloseau, recalibrând și neutralizând imediat valoarea de adevăr a sloganurilor ce propagau o perspectivă libertină de administrare a vieții creștine.

Concepția despre libertate este astfel realiniată după o serie de repere morale stabile și pozitive în esență, chiar dacă în formă ele capătă inevitabil aspectul negativ al unor limitări de cadru. Articularea logică a contextului discursiv (1Cor 6:12-20; 10:23-11:1) demonstrează că înseși limitările/repererele de ordin moral sînt condiția *sine qua non* a funcționării libertății omului. Cu alte cuvinte, libertatea permite variabilitate infinită, însă numai în cadrul unor repere sigure și stabile, pe care cine le ignoră degenerează în haos.

Concepția despre *libertate morală* pe care o validează apostolul este astfel comparabilă cu felul în care Eugeniu Coșeriu descrie principiul *libertății lingvistice*, ca variabilitate infinită de posibilități, toate limitate la/ circumscrise

¹¹ Fee, Gordon, *The First Epistle To the Corinthians* (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1987), 249-266; Lockwood, Gregory J., *1 Corinthians, Concordia Commentary* [Saint Louis, MO: Concordia Publishing House, 2000], p. 214.

de cadrul pe care îl oferă sistemul lingvistic. Aceste condiționări de natură sistemică ce limitează libertatea vorbitorului sînt inerente actului vorbirii așa cum libertății creatoare a pictorului îi sînt impuse pînza și culorile, potrivit cu analogia lingvistului moldovean. În afara acesteia, libertății îi ia locul haosul.

Nici în planul interpretării textului sacru aplicarea principiului libertății lingvistice nu este echivalentă cu o pluralitate haotică a posibilităților hermeneutice. Dimpotrivă, libertatea hermeneutică – și la polul emiterii mesajului, și la cel al receptării lui – e întotdeauna circumscrisă unor condiționări de natură sistemică pe care le putem urmări la toate palierele lingvistice, inclusiv la cel semantic. Prin urmare, argumentele teologice, istorice și de natură discursiv-retorică, pe care le propun exegeții textului sacru, credem că pot fi coroborate cu argumente lingvistice constînd în investigarea sensului lexemelor ce apar în variație liberă în versiunile biblice luate în atenție aici. Procedînd astfel, vom supune analizei două observații deduse din comparația traducerilor românești și internaționale de mai sus, avansînd ipoteza că examinarea din perspectivă lingvistică (semantică) a acestora ne va oferi cheia pentru soluționarea adecvată a dilemei semantice enunțate la început.

Astfel, cele două observații care se impun sînt următoarele:

- A. Folosirea alternantă a lexemului toate: cu/ fără determinare (*toate lucrurile, all things, toutes choses, todas las cosas* etc. vs. *toate, all, alles, everything, tout, todo* etc.);
- B. Întrebuințarea variabilă a două adjective ce aparțin la cîmpuri semantice diferite: *îngăduință* vs. *legalitate* (*îngăduite, permissible, permise, permis, permitido* etc. vs. *legiuite, lawful, licitas, licito, lecita* etc.).

În secțiunile următoare (§4. Și §5.) vom examina pe rînd aceste observații.

§4. Hermeneutica sensului în co(n)text (A). Cu privire la prima observație, notăm că, spre deosebire de folosirea pronominală, întrebuințarea adjectivală a lui *toate* aduce o *precizare semantică*. Mai exact, prezența determinării este echivalentă cu o *limitare semantică*: deci nu e vorba de toate în sens absolut, ci de *toate lucrurile*. Putem distinge aici o *primă diferență semantică*: între un *sens absolut* și un *sens relativ* (limitat) al lexemului *toate*, în funcție de prezența determinării (= sens relativ) sau de absența determinării (= sens absolut). În același timp, intuiția vorbitorului simplu este că sensul lui *toate* poate fi relativ indiferent că are sau nu calitatea de determinant al unui substantiv. Observația este de bun simț și poate fi înțeleasă cu ușurință de vorbitorul oricărei limbi istorice – proprietarul unui apartament spune chiriașului căruia îi înmînează cheile: „Puteți face tot ce doriți”, afirmație pe care chiriașul de bună credință o va înțelege ca libertate de a folosi imobilul în toate scopurile *legitime*: chiriașul poate face mîncare, poate să renoveze locuința, poate invita prieteni, poate organiza petreceri etc. Însă desigur că *totalitatea* aceasta nu înseamnă și că poate da foc locuinței! Atunci de ce riscă proprietarul să folosească acest pronume hazardat? Pentru că proprietarul face presupuziția că chiriașul este de bună credință, prin urmare, că va face diferența

între sensul absolut și sensul relativ al pronumelui nehotărît. Intuiția descrisă aici – pe care o au și specialistul, și vorbitorul nespecializat al oricărei limbi istorice – descrie un fenomen universal care confirmă viziunea coșeriană¹² referitoare la cele trei tipuri de conținut lingvistic: *desemnarea* (= referința la realitatea extraverbală), *semnificatul* (= conținutul dat exclusiv de și prin limbă) și *sensul* (= conținutul unui act de vorbire concret: text, discurs). Planul sensului este dublu semiotic: semnele semnifică ceva (în limbă) și desemnează ceva (extralingvistic). În același timp, semnificatul și desemnarea funcționează ca *semnificant pentru un conținut de gradul al doilea*, care este tocmai *sensul*. Or, actualizarea sensului relativ al unui cuvînt nu e în legătură cu simpla cunoaștere a *complexului desemnare-semnificat*, ci e dependentă de *context*. Acesta este *sensul pragmatic*. Pentru ilustrare, vom nota în continuare exemple de întrebuintare a pronumelui nehotărît *tot*, *toată*, *toți*, *toate* cu valoare limitată, deci cu *sens relativ/pragmatic*.

Exemple din DLR¹³

Care cum venea de la cîmp, lăsa tot în mijlocul ogrăzii și alerga atras de țipetele Floricăi.

Te pupă-n bot și-ți ia din pungă tot.

Am găsit tot.

Rabdă inimă și taci/ Că tu toate mi le faci!

Punea la cale tot pentru drum.

Sînt clipe cînd toate le am.

Mîine au să-l roage pe străin să uite tot, să ierte tot.

Dacsăle, toate m-ai învățat și toate știi bine.

- pronumele substituie numai totalitatea lucrurilor pe care le avusese(ră) cu el/ei la cîmp, nu și bunurile din casă sau cele aflate în posesia patrimoniului național/ mondial UNESCO etc.
- se subînțelege că referința e limitată la conținutul din pungă, adică la bani, bunuri materiale.
- totalitatea aceasta se referă doar la cele pe care le căutase înainte, nu la tot ce există în univers.
- referința nu e la toate în mod absolut, ci la toate cîte i-au pricinuit suferință.
- se referă strict la toate cele necesare călătoriei.
- desigur că nu se referă la toate cîte există în lume; contextul bacovian face referire la psihoze.
- uitarea și iertarea se referă strict la tot ce avea legătură cu situația dată, negativă, nu și la aspectele pozitive ale experienței sau la tot ce există și de care nu avea cunoștință.
- e de la sine înțeles că e vorba despre toate acelea pe care i le-a predat, toate conținuturile învățării, nu despre toată știința și învățătura care există în lume.

Exemple din textul biblic:

¹² Coșeriu, *Lingvistica textului*.

¹³ DLR, varianta anastatică digitală, p. 434-441. s.v. *tot*, *toată*. (<https://dlr1.solirom.ro/>).

Efes 6:21 „*Tychikos ...vă va face cunoscut totul...*”
Fil 3:8 „*pentru El am pierdut toate*”

Mat 23:3 „*tot ce vă spun ei, să păziți*”

Mat 21:22 „*tot ce veți cere cu credință prin rugăciune, veți primi*”

Rom 14:2.20 „*toate sunt curate*”

Col 3:20 „*copii, ascultați de părinții voștri în toate*”

1 Tes 5:21 „*ci cercetați toate și păstrați ce este bun*”

Iuda 1:5 „*deși voi cunoașteți totul/toate*”

- totalitatea aceasta vizează numai veștile despre starea ap. Pavel.

- referința de aici vizează doar lucrurile pe care le-a avut și care constituiau motiv de laudă înainte (v. 5-7).

- Iisus avea în vedere numai conținutul Scripturii (cf. referința la “scaunul lui Moise” din v. 2); nu fac obiectul discursului tradițiile și pretențiile rabinice pe care le combătea.

- nu poate fi vorba despre dorințe păcătoase; se referă doar la cererile care sînt în armonie cu legea morală și potrivite cu voia Sa .

- referința e limitată doar la contextul impurității ceremoniale a alimentelor (cf. *Infra*; vezi și v. 14-17; Mc 7); nu sînt vizate și alimentele interzise de Legea Alimentară din Levitic 11, a cărei validitate apostolul o recunoștea.

- în *toate* lucrurile bune, legitime; nu poate avea sens absolut; este exclus cazul părinților infractori care își trimit copilul să facă o faptă împotriva legii statului sau împotriva legii lui Dumnezeu.

- nu se referă la toate lucrurile bune și rele care există, ci numai la fenomenele care se pretind a fi descoperiri profetice, cf. v. 19-20.

- adică au doar anumite cunoștințe religioase, întrebuintarea pronumelui nu poate fi compatibilă aici cu sensul absolut.

Exemplele de mai sus ilustrează, alături de multe altele, posibilitatea ca pronumele în cauză să fie folosit nu doar cu sensul absolut, ci și (mai ales) cu un sens limitat la categoria la care trimite contextul lingvistic și cel cultural-istoric.

Se impune aici o *primă concluzie*: în cele două texte care fac obiectul discuției de față (1Cor 6:12 și 10:23), autorul are în vedere problemele punctuale care au apărut în discuția cu corintenii, deci aplicațiile pe care le face nu sînt absolute și universale. Pronumele/ adjectivul pronominal (*toate/ toate lucrurile*) din afirmația paulină are un *sens contextual, pragmatic*, deci *relativ*.

§5. Hermeneutica sensului în co(n)text (B). Cu privire la alternanța unor adjective care aparțin la cîmpuri semantice diferite, cercetarea lingvistică trebuie să stabilească dacă e vorba de *permisiune, îngăduință, libertate* sau de *legalitate, legitimitate, cadru legal* (cf. engl. *lawful*).

Dificultatea deliberării obiective de partea uneia din cele două categorii semantice presupune o complexitate a analizei ce face necesară punerea în cadru cultural-istoric a problemei evaluate. Vom examina, deci, problema în atenție urmărind-o pe două paliere: a) unul cultural-istoric, b) celălalt lingvistic.

a) *Legalitate vs. permisiune și contextul cultural-istoric*

Pentru o determinare corectă din perspectivă cultural-istorică a afirmației pauline de partea *îngăduinței* sau a *legitimității*, se impune să avem ca reper punctul de plecare impus de textul însuși. Adică, în ambele versete (1Cor 6:12; 10:23), afirmația despre care vorbim, introducând o pericopă nouă, urmează că acest *toate* trebuie limitat în primul rînd la referința imediată – care, pentru ambele texte este subiectul mîncărilor.

Consecvenți cu principiile tradiției și antidogmatismului, postulate de Coșeriu¹⁴, poziția noastră recunoaște valoarea de adevăr a exegezei biblice, care arată că subiectul adus în discuție de bătrînul apostol *nu* era *Legea Alimentară* din Levitic 11, a cărei validitate o recunoștea, ci subiectul dezbaterii era legitimitatea unor legi (alimentare) care făceau parte din *tradițiile* halahice evreiești. Tradițiile halahice¹⁵ reprezintă un corpus de legi religioase evreiești care include legea biblică, talmudică și rabinică, precum și tradițiile și obiceiurile ce țin de iudaism. Tradițiile acestea, cu sutele, începuseră să apară din sec. al II-lea î. Hr., odată cu Mișcarea Fariseilor. Ele reglementau comportamentul vieții de zi cu zi al credincioșilor ultrareligioși în aspecte foarte detaliate ale vieții. Aceste tradiții interziceau, de exemplu, evreilor să stea la masă cu un necredincios (pentru că păgînii nu respectă nici Tora, nici Halaha), să consume alimente curate (grîu, fructe, legume, carne curată potrivit cu Levitic 11) dacă acestea fuseseră întinate ceremonial – adică dacă fuseseră atinse de mîinile unui păgîn, sau dacă se mîncea cu mîinile nespălate ritualic (vezi *infra*), sau dacă comercianții păgîni jertfeau carnea idolilor înainte de a o distribui în măcelării etc. Biblia hermeneutică a lui Victor Smigelschi adaugă o notă explicativă în legătură cu aceste tradiții bisericești contestate și de Iisus, și de apostolul Pavel: „Despre mîncarea celor jertfite idolilor, dacă ele se gătesc nu în legătură cu închinarea idolilor, ci ca ori care mîncare de rînd, apostolul grăiea deja odată la 8,4 ver. Acum grăește din nou despre acela-și lucru, dar așa, că cuvintele sale le potrivește vieții practice. Lucruri de acestea, zice apostolul, nu au, să se hotărească numai după regula, că ele ne sunt slobode, ci avem, să fim cu luare aminte și la aceea, dacă ele ne sunt de folos nouă și deaproapelui, și să ne conținem dela ele, de cumva ele ar putea, să ne pricinuească pagubă sufletească deaproapelui ori nouă.” (BVS ms) Paguba despre care vorbește traducătorul Smigelschi are în vedere inutilitatea și absurdul numeroaselor tradiții evreiești adăugate la legea VT. Tradiția fariseilor impunea, de exemplu, spălarea rituală a mâinilor, o regulă care nu ține de igienă, ci de asigurarea unei purități mistice – e vorba de o superstiție preluată de la babilonieni: practic, se turna în mîna făcută căuș o cantitate de apă cît încapă în coaja unui ou, apa era rotită și clătinită în jurul palmei pînă erau udate și degetele. Apoi era turnată și în palma cealaltă pentru aceeași procedură. În cazul că fariseul se afla în pustie și n-avea apă nici cît o coajă de ou, era prescris că putea s-o facă și pe uscat, adică să simuleze mișcările pentru ca să împlinească ritualul impus de tradiție. Odată cu recunoașterea prin perpetuarea lor timp de cîteva decenii, datinile – devenite “ale bătrînilor” – au fost culese în Talmud (= ebr. “învățătură”).

¹⁴ Kabatek-Murguía, *A spune lucrurile*, p. 146-147.

¹⁵ Boyarin, D., *A Radical Jew: Paul and the Politics of Identity* (Berkeley & Los Angeles, CA: University of California Press, 1994; Tomson, Peter J., *Paul and the Jewish Law: Halakha in the Letters of the Apostle to the Gentiles. Compendia Rerum Iudaicarum ad Novum Testamentum*. Minneapolis Fortress Press, 1990.

Volumul se împărțea în “Repetare” (Mișna) și “Completare” (Ghemara). Întrucât *autoritatea* vine de la *Autor*, și întrucât aceste datini aveau nevoie de aureola de autoritate, fariseii puneau pe seama lui Dumnezeu toate aceste datini, ca aceea a spălării mâinilor. În Talmudul babilonian scrie: “Binecuvîntat fii Tu, Dumnezeule, care ne-ai sfințit și ne-ai poruncit să ne spălăm mâinile.”¹⁶ Această evoluție a concepției despre tradiție, ca avînd o autoritate ce emana de la divinitate, făcea ca încălcarea ei să fie echivalentă cu încălcarea poruncilor din Decalog. Rabbi Jose spunea: “Să mănînci cu mâinile nespălate este un păcat la fel de mare ca adulterul.”

Considerînd că descrierea contextului cultural-istoric în felul foarte succint arătat mai sus este suficientă pentru a face aprecieri referitoare la semantica *îngăduinței* sau a *legitimității*, vom spune că în 1Cor. 10:25/28, la fel ca în celelalte epistole și în evanghelii (Mc 7:19), textul biblic nu contestă legitimitatea deosebirii între hrana curată și cea necurată, așa cum a fost stabilită prin Legea Alimentară a VT (Levitic 11), ci contestă legitimitatea tradițiilor halahice evreiești privitoare la alimentație. Dezbaterile aduse în atenție de aceste texte nu au nimic de-a face cu *felul* hranei, ci cu *modalitatea* în care era mîncată: cu sau fără respectarea ritualurilor încetățenite prin tradiție. Problema era acutizată de contextul convertirii păgînilor¹⁷ la creștinism – cadru în care apăruse îngrijorarea că a consuma din piețele publice hrana care fusese dată ca ofrandă idolilor putea fi un act de închinare la respectivii idoli. În timp ce Pavel susține moralitatea biblică bazată pe Cele Zece Porunci (Exod 20) și Legea Alimentară a VT (Levitic 11), el scrie corintenilor adresîndu-se acestei probleme ridicate de tradiția evreiască, iar pledoaria lui este în favoarea diminuării atitudinii separatiste dintre iudei și neamuri, fapt care însemna anularea obligativității tradițiilor iudaice care erau perpetuate nu pentru că aveau vreo semnificație morală, ci pentru că erau legate de istoria iudaică. E important de remarcat, de asemenea, medierea apostolului în favoarea echilibrului și a responsabilității sociale în manifestarea libertății – căci, deși nou-converțiții la creștinism, care priveau aceste obiceiuri tradiționale evreiești ca opționale, pot fi considerați mai luminați („mai tari”) decît iudeii/ frații lor „mai slabi” (cf. 1Cor. 8), era necesar ca „cei tari” să fie sensibili la sentimentele religioase ale acelor care nu vedeau lucrurile în același fel. Astfel, discursul paulin face un frumos apel la toleranță și responsabilitate socială necesară și astăzi. Nu e greșit să fii în dezacord cu cel de lîngă tine în limitele bunei-credințe și a bunului simț. Greșită este asumarea autorității supreme prin judecarea semenilor care în mod conștiincios manifestă și mențin o părere diferită de a celorlalți. Concluzionînd, nu legea dumnezeiască, a cărei autoritate au recunoscut-o și Iisus, și apostolii este disputată în epistola către corinteni, ci tradiția bisericească care pretindea autoritate egală cu legea. Așadar, *îngăduință* sau *legalitate*? Evaluarea obiectivă a afirmației pauline din

¹⁶ *Talmudul Babilonian*, Beracloth 606. (Ramzi, G. The Complete Babylonian Talmud in one volume.) https://www.academia.edu/36187901/The_Complete_Babylonian_Talmud_in_one_volume
Accesat la: 26 august 2025.

¹⁷ Această problemă era subiect de dezbateri peste tot unde pătrundea creștinismul: Roma (cf. Rom 14), Efes, Pergam, Tiatira (1 Tim 4:3-5; Ap 2:6.14.20), Creta (Tit 1:13-16), Colosse (Col 2:20-23), Antiohia (Gal 2:11-13), Galileea (Mc 7), Ierusalim (FA 11:2-3; 15:19-21).

perspectivă cultural-istorică arată că autorul epistolei pledează pentru *îngăduință în limitele și în spiritul legii*.

b) *Legalitate vs. permisiune și co(n)textul lingvistic*

Evaluarea sensului *permisiune/ legalitate* din punct de vedere lingvistic trebuie raportată, ca în orice situație asemănătoare, la sensul lexemelor din textul original. Relativ la această problemă, lucrările de specialitate și comentariile exegetice¹⁸ la textul grecesc aduc detalii lingvistice revelatoare, pe care le prezentăm în sinteză mai jos:

- sensul de *legalitate* este dominant în originalul grecesc al cărților NT: enunțul grecesc *Πάντα μοι ἔξεστιν* (*Panta moi exestin*) / *Πάντα ἔξεστιν* [*Panta exestin*]¹⁹ actualizează întrebuințarea impersonală a verbului *ἐξέστιν* (*exesti*), cu sensul „este permis, se poate, legal, corect, posibil, capabil”. Verbul aparține aceleiași familii de cuvinte cu substantivul *ἐξουσία*²⁰ (*exousia*), avînd sensul „drept legal, autoritate, stăpînire legală, permisiune, legitimitate, putere, capacitate”. Verbul grecesc se referă la *exercitarea unei permisiuni în cadrul legii*. Verbul în cauză se folosește în NT cu sensul aproape generalizat de „a fi legitim, legal, permis de lege, licit”, prin urmare, „drept, corect”. În limba română, traducerea lui este făcută cel mai adesea cu sintagme ca „este îngăduit” (avem în vedere aici doar versiunea VDC), mai rar cu alte verbe, așa cum notăm în continuare:

- *a (nu) fi îngăduit:*

„[...] ce *nu este îngăduit* să facă/ faceți în ziua Sabatului.” Mat 12:2, Lc. 6:2;; „[...] *Este îngăduit* a vindeca în zilele de Sabat/ în ziua Sabatului?” Mat. 12:10, Lc. 14:3;; „[...] *este îngăduit* a face bine în zilele de Sabat.” Mat 12:12; „[...] *Este îngăduit* în ziua Sabatului să faci/ a face bine sau să faci/ a face rău? [...]” Mc. 3:4, Lc. 6:9;

¹⁸ Robertson and A. Plummer, *A Critical and Exegetical Commentary on the First Epistle of St. Paul to the Corinthians*, *International critical commentary on the Holy Scriptures of the Old and New Testaments*, New York: C. Scribner's 1911.

<https://dn790006.ca.archive.org/0/items/criticalexegetic33robeuoft/criticalexegetic33robeuoft.pdf>. Accesat la: 2 septembrie 2025.

Strong's Greek: 1832. ἔξεστιν (exesti) -- It is lawful, it is permitted, it is possible. Accesat la: 14 august 2025.

1 Corinthians 6:12 Commentaries: All things are lawful for me, but not all things are profitable. All things are lawful for me, but I will not be mastered by anything. Accesat la: 12 august 2025.

1 Corinthians 10:23 Commentaries: All things are lawful, but not all things are profitable. All things are lawful, but not all things edify. Accesat la: 12 august 2025.

¹⁹ *1 Corinthians 6:12 Interlinear: All things are lawful to me, but all things are not profitable; all things are lawful to me, but I -- I will not be under authority by any.* Accesat la: 12 august 2025.

1 Corinthians 10:23 Interlinear: All things to me are lawful, but all things are not profitable; all things to me are lawful, but all things do not build up. Accesat la 12 august 2025.

²⁰ <https://biblehub.com/searchgreek.php?q=%CE%B5%CE%BE%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1>. Accesat la 12 august 2025.

„[...] *Nu-ți este îngăduit* s-o ai de nevastă/ să ții pe nevasta fratelui tău!” Mat. 14:4; Mc. 6:18; „*este îngăduit* unui bărbat să-și lase nevasta pentru orice pricină?” Mat. 19:3; „[...] *dacă este îngăduit* unui bărbat să-și lase nevasta.” Mc. 10:2;

„[...] *Nu este îngăduit* să-i punem în vistieria Templului [...]” Mat. 27:6; „[...] *nu este/ era îngăduit* să le mănânce decât preoții? [...]” Mc 2:26; Lc. 6:4; „[...] *nu-ți este îngăduit* să-ți ridici patul.” In. 5:10; „[...]„*Nouă nu ne este îngăduit* de Lege să omorâm pe nimeni” [...]” In. 18:31; „[...] „*Îmi este îngăduit* să-ți spun ceva?” FA 21:37; „[...] *Vă este îngăduit* să bateți pe un roman care nu este osândit?” FA 22:25 etc.

- *A (nu) putea:* „*Nu pot* să fac ce vreau cu ce-i al meu? [...]” Mat. 20:15;
- *a se cădea:* „[...] *Se cade* să plătim bir Cezarului sau nu?” Mat. 22:17; Mc. 12:14;
- *a se cuveni:* „*Se cuvine* să plătim bir Cezarului sau nu?” Lc. 20:22;
- *a (nu) trebui:* „[...] obiceiuri pe care noi, romanii, *nu trebuie* nici să le primim, nici să le urmăm.” FA 16:21;

- sensul de *legalitate* este prezent în literatura parabolică:

- i. 1 Macabei 14:44: expresia *οὐκ ἐξέσται* (*ouk exéstai*) este tradusă prin „nu va fi îngăduit/ să nu fie permis” (VBRC2020); „none... shall be permitted” (RSV, NSVCE, NRSVUE) „it be not lawful” (WYC); „none... are to have the lawful authorization” (NCB);
- ii. scrierile lui Philo²¹ (Pla 1:169; Mig 1:115; Som 2:83; Ios 1:143; Mos 2:24; Spe 1:242.254): actualizează sensul de legalitate, „permis de Lege”;
- iii. scrierile lui Josephus²² (Ant 4:225.234.266 ; 11:125; 13:252; 14:318; 15:259; 20:224.268; Jwr 1:465; 6:423) redau tot sensul de legalitate, „permis de Lege”.

§6. Concluzii finale. Lucrarea de față reprezintă o aplicație pe textul biblic a conceptului coșerian de *lingvistică a textului ca hermeneutică a sensului*. Subiectul demersului aplicativ îl constituie afirmația ap. Pavel, „Toate lucrurile îmi sunt îngăduite” (1Cor. 6:12; 10:23). Analiza și interpretarea textului paulin a fost orientată de cele cinci principii filozofic-lingvistice statuate de Eugeniu Coșeriu: principiul obiectivității, principiul umanismului, principiul tradiției, principiul antidogmatismului și principiul responsabilității sociale sau al utilității publice.

Pentru a soluționa aparenta inconsecvență semantică a textului din 1Cor. 6:12; 10:23, am apelat la o comparație amplă a traducerii acestor versete în diverse versiuni ale Bibliei în limba română și în limbi de circulație

²¹ *The works of Philo Complete and Unabridged*, Translated by C. D. Yonge, publication date 1969. <https://dn721902.ca.archive.org/0/items/the-complete-works-of-phil-comple-and-unabridged/The%20Complete%20Works%20of%20Philo%20Complete%20and%20Unabridged.pdf>. Accesat la 9 septembrie 2025.

²² Josephus: *The Complete Works*, Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library <https://www.ccel.org/ccel/j/josephus/complete/cache/complete.pdf>. Accesat la 11 septembrie 2025.

internațională. Observațiile ce s-au impus inductiv, în urma comparației, și pe care le-am avansat ca ipoteze de lucru în vederea identificării de soluții au fost: A) folosirea alternantă a lexemului *toate*: cu sau fără determinare (*toate lucrurile* vs. *toate*); B) întrebuințarea variabilă a două adjective ce aparțin la câmpuri semantice diferite: *îngăduință* vs. *legalitate*.

Cu privire la prima observație (A), concluzia înspre care ne-a condus investigația semantică a fost aceea că pronumele/ adjectivul *toate* este folosit în context cu *sens relativ, pragmatic*, adică cu un sens limitat la categoria la care trimite contextul lingvistic și cel cultural-istoric. Prin urmare, în cele două texte care au făcut obiectul discuției (1Cor 6:12 și 10:23), autorul se referă la problemele punctuale care au apărut în discuția cu corintenii, deci nu face aplicații absolute și universale.

Cu privire la a doua observație (B), complexitatea analizei a făcut necesară o analiză pe două paliere: a) unul cultural-istoric, b) celălalt lingvistic.

Din punct de vedere cultural-istoric, concluzia înspre care ne-a condus excursul cercetării a fost că totalitatea la care se referă adjectivul nehotărît („Toate lucrurile îmi sînt îngăduite”) nu vizează dezlegarea de la vreo cerință a legii. Apostolul pledează nu pentru ilegalitate, ci în favoarea unui principiu superior, acela al renunțării, în unele circumstanțe, la unele din drepturile legitime, întrucît chiar revendicarea unui drept al nostru ar putea destabiliza sau produce confuzie în mintea altui semen (1 Cor. 10:23-11:1; 1 Cor 9:1-23). Acest principiu – despre care s-a scris în numeroase rînduri – este urmat de ap. Pavel cu consecvență în practica și în scrierile lui (vezi cap. 9:1-23).

Din punct de vedere lingvistic, exegeza originalului grecesc al celor două versete (1Cor 6:12; 10:23) relevă incontestabil faptul că sensul verbului *ἐξέστιν* (*exesti*) este acela de „legalitate, permisiune în cadrul legii”, sens cu actualizare dominantă și în literatura parabolică, și în NT, mai ales în disputele dintre Iisus și farisei, în Evangheliile, unde apar dezbateri privitoare la ce este îngăduit să se facă în ziua Sabatului. Nu validitatea Legii Morale era mărul discordiei, ci înseși faptele încadrabile în categoria celor permise de lege. Iar pledoaria lui Iisus era fără excepție în favoarea legitimității, niciodată în favoarea unei autorități individuale mai presus de Lege.

Avînd în vedere toate cele arătate mai sus, considerăm că ambele adjective (*îngăduite/legiuite*; *permitted/lawful* etc.) întrebuințate în versiunile românești și internaționale ale Bibliei participă la recuperarea sensului corect din textul original, care este acela de „permisiune în cadrul legii”, adică *libertate definită în mod inerent de imperativele (limitele/reperele) legii* („Toate îmi sînt îngăduite în cadrul/ în limitele legii”). Dilema semantică astfel soluționată demonstrează încă o dată că principiul libertății în limbă nu este niciodată echivalent cu o pluralitate haotică a posibilităților hermeneutice. Dimpotrivă, libertatea lingvistică – și la polul emiterii mesajului, și la cel al receptării lui – e întotdeauna circumscrisă unor condiționări de natură sistemică ce se impun vorbitorului așa cum i se impun pictorului pînza și culorile (potrivit analogiei făcute de marele lingvist moldovean).

BIBLIOGRAFIE

- Boyarin 1994: D. Boyarin, *A Radical Jew: Paul and the Politics of Identity* (Berkeley & Los Angeles, CA: University of California Press.
- Coșeriu 2013: Eugeniu Coșeriu, *Lingvistica textului. O introducere în hermeneutica sensului*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.
- Fee 1987: Gordon Fee, *The First Epistle To the Corinthians*, Grand Rapids, MI: Eerdmans.
- Kabatek-Murguía 2017: Johannes Kabatek, Adolfo Murguía, „A spune lucrurile așa cum sunt...” *Conversații cu Eugeniu Coșeriu*, Iași, Casa Editorială Demiurg.
- Josephus, Flavius: *The Complete Works*, Grand Rapids, MI: Christian Classics Ethereal Library <https://www.ccel.org/ccel/j/josephus/complete/cache/complete.pdf>.
- Lockwood 2000: Gregory J. Lockwood, *1 Corinthians, Concordia Commentary*, Saint Louis, MO, Concordia Publishing House.
- Ramzi, G.: *The Complete Babylonian Talmud in one volume* [https://www.academia.edu/36187901/The Complete Babylonian Talmud in one volume](https://www.academia.edu/36187901/The_Complete_Babylonian_Talmud_in_one_volume).
- Robertson-Plummer 1911: Archibald Robertson and Alfred Plummer, *A Critical and Exegetical Commentary on the First Epistle of St. Paul to the Corinthians, International critical commentary on the Holy Scriptures of the Old and New Testaments*, New York, C. Scribner's. <https://dn790006.ca.archive.org/o/items/criticalexegetic33robeuoft/criticalexegetic33robeuoft.pdf>.
- Timofte 2016: Monica Timofte, *Stereotipia comentariului incident de conformitate în stilul biblic-religios. Conținut, geneză, funcții*, în Meridian Critic – Analele Universității ”Ștefan cel Mare” Suceava, Seria Filologie (ISSN 2069-6787), tomul 26, nr. 1, p. 103 -106.
- Tomson 1990: Peter J. Tomson, *Paul and the Jewish Law: Halakha in the Letters of the Apostle to the Gentiles. Compendia Rerum Iudaicarum ad Novum Testamentum*, Minneapolis, Fortress Press.
- Philo 1969: *The works of Philo Complete and Unabridged*, Translated by C. D. Yonge, <https://dn721902.ca.archive.org/o/items/the-complete-works-of-phil-comple-and-unabridged/The%20Complete%20Works%20of%20Philo%20Complete%20and%20Unabridged.pdf>.

LEXICOANE ȘI COMENTARII EXEGETICE ONLINE

- 1) [1 Corinthians 6:12 Commentaries: All things are lawful for me, but not all things are profitable. All things are lawful for me, but I will not be mastered by anything.](#)
- 2) [1 Corinthians 10:23 Commentaries: All things are lawful, but not all things are profitable. All things are lawful, but not all things edify.](#)
- 3) [1 Corinthians 6:12 Interlinear: All things are lawful to me, but all things are not profitable; all things are lawful to me, but I -- I will not be under authority by any.](#)
- 4) [1 Corinthians 10:23 Interlinear: All things to me are lawful, but all things are not profitable; all things to me are lawful, but all things do not build up.](#)
- 5) *DLR*, varianta anastatică digitală, p. 455-456. s.v. *ierta*. (<https://dlr1.solirom.ro/>).
- 6) <https://biblehub.com/searchgreek.php?q=%CE%B5%CE%BE%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%AF%CE%B1>.
- 7) <https://biblehub.com/greek/1849.htm>.

- 8) Strong's Greek: 1832. ἔξεστι (exesti) -- It is lawful, it is permitted, it is possible.

BIBLIA, TRADUCERI ÎN LIMBA ROMÂNĂ – SIGLE ȘI DATE BIBLIOGRAFICE

- Anania 2001: *Biblia sau Sfânta Scriptură* – versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului sprijinit de numeroase alte osteneli, versiune diortosită după septuaginta.
- Bălgrad/Alba Iulia 1648: *Noul Testament*: tipărit pentru prima dată în limba română la 1648 de către Simion Ștefan, mitropolitul Transilvaniei. Reeditat după 340 de ani, din inițiativa și purtarea de grijă a Prea Sfințitului Emilian, Episcop al Alba Iuliei. Alba Iulia, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Alba Iuliei.
- BB 1688: *Biblia 1688*. Text stabilit și îngrijire editorială de Vasile Arvinte și Ioan Caproșu, vol. I–II, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași.
- Blaj 1759: *Biblia de la Blaj (1795)*, ediție jubiliară. Cu binecuvântarea Î.P.S. Lucian Mureșan, mitropolitul Bisericii Române Unite, Roma, 2000, ediție realizată sub înaltul patronaj al P.S. Virgil Bercea, episcopul Eparhiei Române Unite de Oradea și sub egida științifică a Academiei Române, Institutul de Istorie – Cluj-Napoca; coordonatorul ediției I. Chindriș.
- BTC ms: *Biblia lui Timotei Cipariu*, cota ms. rom. 209, la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Fondul Blaj (BTC ms).
- BVS ms: *Biblia lui Victor Smigelschi*, cota ms. rom. 284, vol. I-VI, la Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Fondul Blaj.
- Galaction 1994: *Biblia - Adică Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și a Noului Testament*, Tradusă după Textele Originale Ebraice și Grecești de Preoții Profesori Vasile Radu și Gala Galaction din Înalta Inițiativă a Majestății Sale Regelui Carol II, București, Fundația pentru Literatură și Artă «Regele Carol II» 39, Bulevardul Lascăr Catargi, 39, 1939, Ediția II-III, 10.001-25.000.

BIBLIA, TRADUCERI ÎN LIMBA ROMÂNĂ – SIGLE ȘI DATE BIBLIOGRAFICE COMPLETE DISPONIBILE ONLINE LA <https://www.bible.com/ro/versions>

- (BINT09) - Română Noul Testament Interconfesional 2009 (BINT09)
- (BTF2015) - Biblia Traducerea Fidela 2015 (BTF2015)
- (EDCR) - Ediția Dumitru Cornilescu revizuită 2024 (EDCR)
- (EDC100) - Biblia Dumitru Cornilescu 2024 (EDC100)
- (NTSBR) - Noul Testament SBR 2023 (NTSBR)
- (VDC) - Biblia sau Sfânta Scriptură cu Trimiteri 1924, Dumitru Cornilescu (VDC)
- (VDCL) - Traducere Literală Cornilescu 1931 (VDCL)
- (NTR) - Noua Traducere Românească (NTR)
- (VBRC2020) - Versiunea Biblia Romano-Catolică 2020 (VBRC2020)
- (BIV2024) - Biblia în versuri 2014 (BIV2014)
- (BVA) - Biblia în Versiune Actualizată 2018 (BVA)

BIBLIA, TRADUCERI ÎN LIMBA ROMÂNĂ – SIGLE ȘI DATE BIBLIOGRAFICE COMPLETE DISPONIBILE ONLINE LA <https://www.biblegateway.com/>

- (NTRL) - Nouă Traducere În Limba Română (NTRL)
- (RMNN) - Cornilescu 1924 - Revised 2010, 2014 (RMNN)

**BIBLIA, TRADUCERI INTERNAȚIONALE – SIGLE ȘI DATE
BIBLIOGRAFICE COMPLETE DISPONIBILE ONLINE LA:
<https://www.biblegateway.com/>**

- 1) <https://www.biblegateway.com/verse/en/1%20Corinthians%206%3A12>
(engleză)
(KJ21) 21st Century King James Version, (ASV) - American Standard Version, (AMP) - Amplified Bible, (AMPC) - Amplified Bible, Classic Edition, (BRG) - BRG Bible, (CSB) - Christian Standard Bible, (CSBA) - Christian Standard Bible Anglicised, (CEB) - Common English Bible, (CJB) - Complete Jewish Bible, (CEV) - Contemporary English Version, (DARBY) - Darby Translation, (DLNT) - Disciples' Literal New Testament, (DRA) - Douay-Rheims 1899 American Edition, (ERV) - Easy-to-Read Version, (EASY) - EasyEnglish Bible, (EHV) - Evangelical Heritage Version, (ESV) - English Standard Version, (ESVUK) - English Standard Version Anglicised, (EXB) - Expanded Bible, (GNV) - 1599 Geneva Bible, (GW) - GOD'S WORD Translation, (GNT) - Good News Translation, (HCSB) - Holman Christian Standard Bible, (ICB) - International Children's Bible, (ISV) - International Standard Version, (JUB) - Jubilee Bible 2000, (KJV) - King James Version, (AKJV) - Authorized (King James) Version, (LSB) - Legacy Standard Bible, (LEB) - Lexham English Bible, (TLB) - Living Bible, (MEV) - Modern English Version, (MOUNCE) - Mounce Reverse Interlinear New Testament, (NOG) - Names of God Bible, (NABRE) - New American Bible (Revised Edition), (NASB) - New American Standard Bible, (NASB1995) - New American Standard Bible 1995, (NCB) - New Catholic Bible, (NCV) - New Century Version, (NET) - New English Translation, (NIRV) - New International Reader's Version, (NIV) - New International Version, (NIVUK) - New International Version - UK, (NKJV) - New King James Version, (NLV) - New Life Version, (NLT) - New Living Translation, (NMB) - New Matthew Bible, (NRSVA) - New Revised Standard Version, Anglicised, (NRSVACE) - New Revised Standard Version, Anglicised Catholic Edition, (NRSVCE) - New Revised Standard Version Catholic Edition, (NRSVUE) - New Revised Standard Version Updated Edition, (NTFE) - New Testament for Everyone, (RGT) - Revised Geneva Translation, (RSV) - Revised Standard Version, (RSVCE) - Revised Standard Version Catholic Edition, (TLV) - Tree of Life Version, (VOICE) - The Voice, (WEB) - World English Bible, (WE) - Worldwide English (New Testament), (YLT) - Young's Literal Translation
- 2) <https://www.biblegateway.com/verse/fr/1%20Corinthiens%206%3A12>
(franceză)
(BDS) - La Bible du Semeur, (LSG) - Louis Segond, (NEG1979) - Nouvelle Edition de Genève – NEG1979, (SG21) - Segond 21
- 3) <https://www.biblegateway.com/verse/de/1%20Korinther%206%3A12>
(germană)
(HOF) - Hoffnung für Alle, (LUTH1545) - Luther Bibel 1545, (NGU-DE) - Neue Genfer Übersetzung, (SCH1951) - Schlachter 1951, (SCH2000) - Schlachter 2000
- 4) <https://www.biblegateway.com/passage/?search=1%20Cor%C3%ADntios%206%3A12&version=SBLGNT> (greacă)
(SBLGNT) - SBL Greek New Testament
- 5) <https://www.biblegateway.com/verse/it/1%20Corinzi%206%3A12> (italiană)
(BDG) - La Bibbia della Gioia, (CEI) - Conferenza Episcopale Italiana, (LND) - La Nuova Diodati, (NR1994) - Nuova Riveduta 1994, (NR2006) - Nuova Riveduta 2006
- 6) <https://www.biblegateway.com/passage/?search=1%20Cor%C3%ADntios%206%3A12&version=VULGATE> (latină)
(VULGATE) - Biblia Sacra Vulgata
- 7) <https://www.biblegateway.com/verse/pt/1%20Cor%C3%ADntios%206%3A12>
(portugheză)

(ARC) - Almeida Revista e Corrigida 2009, (VFL) - Portuguese New Testament: Easy-to-Read Version, (NTLH) - Nova Tradução na Linguagem de Hoje 2000, (NVT) - Nova Versão Transformadora, (NVI-PT) - Nova Versão Internacional, (OL) - O Livro

8) <https://www.biblegateway.com/verse/es/1%20Corintios%206%3A12>
(spaniolă)

(LBLA) - La Biblia de las Américas, (JBS) - Biblia del Jubileo, (DHH) - Dios Habla Hoy, (NBLA) - Nueva Biblia de las Américas, (NBV) - Nueva Biblia Viva, (NTV) - Nueva Traducción Viviente, (NVI) - Nueva Versión Internacional, (CST) - Nueva Versión Internacional (Castilian), (PDT) - Palabra de Dios para Todos, (BLP) - La Palabra (España), (BLPH) - La Palabra (Hispanoamérica), (RVA-2015) - Reina Valera Actualizada, (RVC) - Reina Valera Contemporánea, (RVR1960) - Reina-Valera 1960, (RVR1977) - Reina Valera Revisada, (RVR1955) - Reina-Valera 1995, (RVA) - Reina-Valera Antigua, (SRV-BRG) - Spanish Blue Red and Gold Letter Edition, (TLA) - Traducción en lenguaje actual